

Vammaisneuvoston vastaukset Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisuunnitelman 2027- 2030 lausuntokyselyyn

Puheenjohtaja Maija Koistinen ja varapuheenjohtaja Anni Mannelin
25.9.2026. Vastaukset perustuvat vammaisneuvostolle tehtyyn Padlet-
kyselyyn.

Koko väestön hyvinvointisuunnitelmaa koskeva palaute; Mikä oli hyvää ja onnistunutta?

Mikä oli hyvää ja onnistunutta?

Vammaisneuvosto kiittää siitä, että on saanut olla kuultavana hyvinvointisuunnitelman valmistelussa useamman kerran. Vammaisneuvoston vastaukset lausuntokyselyyn on koottu vammaisneuvostolta Padlet-kyselyn avulla. Neuvosto on käsitellyt asiaa kokouksessaan 27.8.2026 ja neuvoston edustajat osallistuivat hyte-neuvotteluihin kaikkien ikäryhmien osalta.

Vammaisneuvosto pitää hyvänä, että suunnitelmassa tunnistetaan asukkaiden erilaiset lähtökohdat ja yhdenvertaisuuden merkitys. Sivun 9 kuvaa yhdenvertaisuudesta pidetään tärkeänä. Asiakirjassa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä teemoja laajasti ja tunnistetaan tulosten arvioinnin ohjaavan toimintaa.

Vammaisneuvoston mielestä on myös tärkeää, että järjestöjen merkitys hyvinvoinnin edistäjänä ja osallisuuden tuottajana tunnistetaan suunnitelmassa.

Koko väestön hyvinvointisuunnitelmaa koskeva palaute; Miten suunnitelmaa voisi kehittää paremmaksi?

- Vammaisneuvosto toivoo, että konkreettisia tekoja suunnitelmassa voitaisiin kuvata vielä tarkemmin. Lisäksi tavoitteiden, toimenpiteiden, vastuiden, mittareiden ja resurssien välistä yhteyttä tulisi täsmentää. HYTE-kertoimet eivät yksin riitä kuvaamaan hyvinvointia, vaan tarvitaan myös muita mittareita.
- Esteettömyyttä, saavutettavuutta ja syrjimättömyyttä voisi kuvata vielä vahvemmin kaikessa hyte-toiminnassa ja vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden huomioiminen eri ikäryhmissä pitäisi näkyä vielä selkeämmin. Yhdenvertaisuuden tulisi näkyä läpileikkaavasti kaikissa tavoitteissa ja ratkaisuissa, ei vain yksittäisenä mainintana.
- Järjestöjen työn tarpeellisuus ja vaikuttavuus tulisi tunnustaa selkeämmin sekä järjestöjen roolia osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tulisi vahvistaa.
- Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että tavoitteiden toteuttamiseen liittyviä resursseja on riittävästi.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa koskeva palaute; Miten suunnitelmaa voisi kehittää paremmaksi?

- Vammaisneuvosto esittää, että vammaiset lapset ja nuoret sekä heidän perheensä tulee tunnistaa hyvinvointisuunnitelmassa omana erityistä huomiota edellyttävänä ryhmänä. Vammaisen lapsen tarpeet eivät välttämättä rajoitu yhteen palveluun tai palvelusektoriin, vaan lapsen hyvinvoinnin ja osallisuuden toteutuminen edellyttää usein sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntien, varhaiskasvatuksen ja opetuksen sekä muiden toimijoiden saumatonta yhteistyötä.

Työikäisten ja nuorten aikuisten hyvinvointisuunnitelma; Miten suunnitelmaa voisi kehittää paremmaksi?

- Vammaisneuvostolla ei ole varsinaisesti muutosesityksiä kyseiseen kohtaan, mutta vammaisneuvosto toivoo, että hyvinvointialue voisi kehittää vammaisten henkilöiden työllistymistä toimimalla itse vammaisia työllistävänä esimerkkinä.
- Vammaisneuvosto toivoo, että työikäisten vammaisten ehkäisevää päihdetyötä kehitettäisiin ja palvelupolku selkeytettäisiin.

Ikäihmisten hyvinvointi- suunnitelma; Mikä oli hyvää ja onnistunutta?

Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että etsivä vanhustyö tunnistetaan tärkeäksi keinoksi tavoittaa yksinäisiä ja palvelujen ulkopuolelle jääneitä ikääntyneitä vammaisia. Tarvitaan kuitenkin edelleen työtä sen eteen, että etsivässä vanhustyössä osataan tunnistaa ikääntyneiden vammaisten kokema lähisuhdeväkivalta ja päihteiden käyttö. NAKOVA-hanke on tehnyt hyvää työtä asian edistämiseksi.

Suunnitelmassa on tunnistettu yksinäisyyden vähentäminen tärkeäksi tavoitteeksi ja yksinäisyyden vaikutukset ikääntyneiden hyvinvointiin on huomioitu. Myös kulttuuri- ja luontohyvinvointi nähdään hyvinä ja tutkitusti vaikuttavina keinoina edistää terveyttä, yhteisöllisyyttä ja elämänlaatua.

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma; Miten suunnitelmaa voisi kehittää paremmaksi?

- Vammaisneuvosto haluaa nostaa esille, että heikentynyt toimintakyky ja sairaudet voivat estää osallistumisen, mikä tulisi huomioida paremmin toimenpiteissä. Toiminnan toteuttaminen pelkästään vapaaehtoisvoimin ei ole riittävää rajallisten resurssien vuoksi. Tarvitaan enemmän osaamista ikääntyneiden vammaisten piiloon jäävien väkivalta- ja päihdeongelmien tunnistamiseen ja parempia toimintatapoja ongelmiin puuttumiseen.
- Suunnitelmassa tulisi tarkastella nykyistä enemmän osallistumisen esteitä yksinäisyyden taustalla. Pelkkä toiminnan tarjoaminen ei riitä, jos ihmiset eivät pääse osallistumaan siihen toimintakykyrajoitteiden vuoksi. Harrastus-, tapahtuma- ja luontokohteiden esteettömyyteen tulee kiinnittää huomiota.